

Rutiner för anmälan till socialtjänsten när barn far illa

Anmälningsskyldiga

Av 14 kap. 1 § första stycket punkt ett och tre socialtjänstlag (2001:453) (SoL) framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom och de som är anställda där är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Exempel på sådana verksamheter är skola, förskola och polis. Anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga.

Således omfattas all personal på Citronfjärilen av anmälningsplikten i 14 kap. 1 § SoL.

Anmälningsplikten förutsätter inte att det ska vara klarlagt att socialnämnden behöver ingripa för att en anmälan ska göras. Det är tillräckligt att det finns misstankar. Det är istället socialnämndens ansvar att bedöma behovet av åtgärder i det enskilda fallet.

Huvudmannens ansvar att samverka

I skollagen (29 kap. 13 § skollagen (2010:800) sägs att huvudmannen för verksamhet som beskrivs i skollagen, på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Det anges alltså uttryckligen i lag att det är huvudmannen för verksamheten och anställda i verksamheten som på socialnämndens initiativ ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor om barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Före anmälan

- Dokumentera iakttagelser och händelser och fundera på om eleven visar något som väcker oro.
- Arbetslaget sammanställer sina olika iakttagelser.
- Den/de i arbetslaget som gjort iakttagelser om misstanke om att en elev far illa ska informera och konsultera med rektor före eventuell anmälan. Anmälningsskyldigheten gäller bl.a. fysiskt våld, psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar, fysisk försummelse, psykisk försummelse och bristande omsorg.
- Om rektor efter konsultation inte vill göra en anmälan så måste den som känner till omständigheterna ändå fatta ett eget beslut om anmälan ska göras eller inte.
- Vid svårighet att bedöma om anmälan ska göras kan rektor konsultera socialtjänsten, se telefonnummer nedan. Detta kan göras utan att elevens identitet röjs. Om barnets namn nämns under konsultationen, har socialsekreteraren emellertid fått sådan information att han/hon måste ta ställning om en utredning ska göras eller inte. Konsultationen eller ett samråd får dock inte medföra att en anmälan fördröjs.

Citronfjärilen

- Om rektor inte är anträffbar ska i första hand biträdande rektor kontaktas. Anmälningsskyldighet gäller alla anställda. Rektor kan aldrig hindra någon i personalen från att anmäla.

Att göra en anmälan

- Anmälan till socialtjänst ska göras genast då personal på Citronfjärilen får kännedom eller misstänker att ett barn (person under 18 år) far illa. Personal som underlåter att anmäla riskerar att ställas till ansvar för tjänstefel 20 kap. 1 § brottsbalken.
- Lagen innehåller inga formella krav på hur anmälan ska göras - den kan vara skriftlig eller muntlig. På Citronfjärilen gör vi en skriftlig anmälan med hänsyn till de ingripande åtgärder av socialtjänsten som anmälan kan medföra. Endast i brådskande fall kan det vara motiverat att göra en muntlig anmälan, som sedan kan bekräftas skriftligt i efterhand. Anmälan kan göras på blanketten "Orosanmälan till Socialtjänsten vid misstanke eller kännedom om att barn far illa".
- Alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen av ett barns behov av stöd och skydd ska lämnas till socialtjänsten.
- Personal kan välja att anmäla till socialtjänsten på egen hand eller att anmäla med stöd av rektor. I ärenden där det finns en risk för att exempelvis föräldrar reagerar med ilska eller hot om våld kan flera personer som iakttagit det anmälda förhållandet skriva under en anmälan gemensamt.
- Rektor erbjuder stöd till personal som uppmärksammat barnets situation och varit delaktig i anmälan.
- Socialsekreterare på mottagningsenheten nås på telefon: 0451-26 70 91 eller 0451-26 87 00. (Telefontid varje vardag klockan 10:00-12:00 och 13:00-14:30.) Vid osäkerhet kring anmälan kan frågan diskuteras utan att barnets namn nämns (se ovan).
- Om du har en akut oro för något barn under kontorstid och det inte kan vänta till telefontiden, går det bra att ringa till socialförvaltningens reception, telefon: 0451-26 87 00.
- Om du behöver ta kontakt med socialtjänsten efter kontorstid går det bra att ta kontakt med Sociala Jouren, telefon: 044-775 78 78.
- Socialnämnden bör lämna bekräftelse på att orosanmälan har tagits emot och av vem.

Efter anmälan

- Socialförvaltningen mottar anmälan.
- Socialförvaltningen genomför en förhandsbedömning om utredning ska öppnas.
- Om utredning inte inleds sker ingen myndighetsövning i ärendet.
- När socialförvaltningen kallar till samtal har förskolan som rutin att rektor ska delta.
- Om pedagoger och rektor svarat på frågor i samband med en pågående utredning har socialförvaltningen som rutin att återkomma per telefon och läsa upp den sammanfattning av svaren som återfinns i den skriftliga utredningen. Detta för att säkerställa att handläggande socialsekreterare uppfattat informationen rätt.
- Socialförvaltningen kan också ha pågående utredning där anmälan kommit från någon annan eller att den inletts utifrån en ansökan. Även i de fallen kan socialförvaltningen begära uppgifter från förskolan.

Socialförvaltningens arbete

När anmälan har gjorts av någon som är anmälningskyldig enligt ovan bör socialnämnden erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som gjort anmälan ett möte om det med hänsyn till barnets bästa är lämpligt. Det framgår av 14 kap. 1 a § SoL.

Om socialnämnden bedömer att anmälan innehåller information som kan föranleda någon åtgärd av nämnden ska en utredning inledas utan dröjsmål. Det följer av 11 kap. 1 § SoL.

Nämnden har ett långtgående utredningsansvar för barn som kan vara i behov av skydd eller stöd och utredningen kan genomföras oberoende av vårdnadshavarens inställning.

När en utredning inleds ska den som berörs av utredningen genast underrättas om det, om inte särskilda skäl talar emot det (11 kap. 2 § tredje stycket SoL.). Om barnet har två vårdnadshavare ska båda underrättas, oavsett om de bor tillsammans eller inte. Barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan och ska därför underrättas personligen.

Huvudregeln är alltså att socialtjänsten ska informera dem som berörs av utredningen genast när utredningen inleds. I särskilda undantagsfall kan det finnas skäl för socialtjänsten att avvakta med att informera. Barn kan ha berättat om missförhållanden och uppleva ett stort obehag inför att föräldrarna underrättas. Ett visst rådrum kan därför behövas för att träffa barnet ytterligare och för att kunna förbereda kontakten med föräldrarna.

Särskild hantering vid misstanke om brott

Om anmälan rör misstanke om brott mot barnet i hemmet, hedersrelaterat våld och förtryck eller nämnden har annan information som gör mötesformen olämplig kan det finnas skäl att inte ha ett möte enligt vad som beskrivs i punkten ovan.

Om en anmälan gäller en misstanke om brott mot barn behöver socialnämnden ta ställning till om en polisanmälan ska göras. Nämnden har möjlighet att avvakta med att informera vårdnadshavarna om att socialtjänsten har inlett en utredning.

När det gäller vissa typer av brott mot barn bör socialnämnden skyndsamt göra en polisanmälan om det inte strider mot barnets bästa. Detta gäller bland annat misstanke om misshandel och sexualbrott.